

DRIFTWOOD

SASKIA COOLEN

Saskia Coolen werkte afgelopen tijd aan een nieuwe solo-cd met uitsluitend eigen werk. Geïnspireerd door het idee en door de muziek maakte kunstenaar Margriet Oomen tekeningen die samen met de cd in één uitgave verschijnen bij het label Globe. Eind januari is er een presentatieconcert/expositie in Utrecht. 'Blokfluitist' laat hier Saskia zelf aan het woord.

Sitka, a gift of time

In het voorjaar van 2017 was ik in Oregon in de Verenigde Staten. Ik was er 'artist in residence' aan het *Sitka Centre for Art and Ecology*. Zeven weken lang mocht ik me aan een eigen project wijden temidden van de overweldigende natuur van de beboste kliffen aan de Pacific Coast. Ik had bedacht dat ik graag mijn vaardigheid in het improviseren voor de oude vormen uit de renaissance wilde verbeteren en uitbreiden en daar maakte ik een plan voor. In het begin van mijn verblijf leidde een van de medewerkers mij rond over het complex en die besloot de tour met de opmerking: "Realiseer je, dat we helemaal niets van je verwachten. Laat je project even voor wat het is en kijk gewoon eens wat er gebeurt: *This is a gift of time*." Er ontstond ruimte in mijn hoofd, ik durfde onbekommerd te **mu** **turen**, in alle betekenissen van het woord.

Naast mijn dagelijkse routine van het improviseren van *grounds*, *ricercars*, *preludes* en *variaties*

begon ik ook te experimenteren met eigen vondsten. Kleine bouwstenen, brokstukken, oud materiaal in nieuwe vormen, nieuw materiaal in oude vormen, spelen met herhalingen en imitaties en met alles wat zich maar aandeede. Het was alsof ik met een juttersblik naar aangespoeld drijfhout op het strand ging kijken, op zoek naar nieuwe mogelijkheden en toepassingen.

Meditatie en opname

Terug in Nederland kregen mijn ervaringen bij *Sitka* een vervolg bij de bijeenkomsten van de Zen-groep waar ik deel van uitmaak. Van de improvisaties die ik daar speelde, wilden enkele mensen graag een cd maken. Ze brachten niet alleen het geld voor de opnamen bij elkaar, ze wilden ook het opnameproces meemaken en bijdragen aan het geheel.

In het voorjaar van 2019 prikten we een aantal opnamesessies. Belangstellenden konden intekenen om deze bij te wonen. In het begin was het voor

mij zoeken naar de juiste vorm hiervoor. Waren dit meditaties waarbij ik muziek maakte en die werden opgenomen, of waren dit opnamen waar toehoorders bij waren? Bovendien bleken sommige improvisaties die live heel goed werkten, voor een cd helemaal niet geschikt. Ik besloot het materiaal van de improvisaties meer vast te leggen en schreef soms schema's op en soms zelfs alle noten.

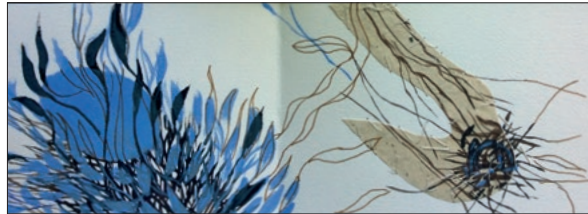
Materiaal

Het muzikale materiaal op de cd is deels nieuw, deels oud. Soms is het nieuw materiaal in oude vorm, soms oude toonreeksen in een nieuwe vorm. Het zijn gestapelde bouwstenen, spelletjes, onderzoeken, vragen zoals 'is een improvisatie volgens oude principes oude of nieuwe muziek?' Het moeilijkste bleek nog om het speelse element en de onbekommerdheid er van terug in de dagelijkse werkelijkheid te laten voortbestaan. Maar het project gaat niet enkel om muziek. Beeldend kunstenaar Margriet Oomen maakte tekeningen en prenten voor de cd. Haar werk gaat over de zoektocht naar verstillend en schoonheid, naar een kern en harmonie. Bij het werk van Margriet is het uitgangspunt is vaak iets heel kleins; een voorwerp, een lichtval, een enkel woord of een zin. Emoties worden niet expliciet in beeld gebracht maar gevoelens worden gesuggereerd. Geïnspireerd door de muziek en met eenzelfde werkwijze passen ze wonderwel en geven ze een extra dimensie aan dit project.

Eenstemmigheid

Eenstemmige muziek is per definitie een lineair proces in de tijd, daar heb je als blokfluitist onverbiddelijk mee te maken. Melodieën bewegen in de tijd; akkoorden kunnen alleen maar in gebroken vorm bestaan, dus zijn ze in de tijd uitgespreid. Imitatie kan alleen gesuggereerd worden, ritme kan juist weer wel lineair bestaan.

Uiteraard ging ik te rade bij illustere voorgangers die solo-repertoire voor mijn instrument hebben gemaakt. Zowel Telemann in zijn fantasieën voor fluit solo als Van Eyck in zijn variaties in *Der Fluyten Lust-hof* suggereren veel. Tweestemmigheid bijvoorbeeld, waarbij zij een baslijn en een melodielijn combineren door die om en om te spelen. Thema's worden omspeeld. Van Eyck wordt gedurende zijn variaties steeds sneller, hij moet immers steeds meer informatie kwijt en die kan hij alleen maar lineair in de tijd meedelen.

Het herhalen van motieven lijkt wel op breien. Je begint met een draad en eindigt in een tweedimensionaal breiwerk. Als jutter vond ik ook ander materiaal om te combineren.

Het gebruik van de stem breidt het aantal mogelijkheden enorm uit, maar ook: wat kun je op twee fluiten tegelijk spelen? In een van de stukken speelt de gong die naast het meditatiekussen staat een belangrijke rol en in een paar stukken heb ik geluiden van mondpercussie verwerkt.

Puls

In de muziekbijlage van deze 'blokfluitist' vind je *Puls*, als voorproefje van de *Driftwood*-cd. Het is een tamelijk percussief stuk in de traditie van de minimal music.

Mijn oudste zoon, een gedreven drummer en beatboxer, is producer van *Driftwood*. Samen hebben we weleens uitgeprobeerd welke geluiden mogelijk zijn op een blokfluit en *Puls* is, geïnspireerd door beatboxen, een klein onderzoek naar deze mogelijkheden waarbij grappig genoeg de eerste tel telkens lijkt te verspringen. Voor de notatie heb ik zelf een aantal symbolen bedacht en de gebruikte kleuren werkten daarin goed voor mij. Natuurlijk is het het allerleukste om zelf met deze principes aan de slag te gaan! Andere ritmes, andere geluiden, andere notatie? Probeer maar, veel plezier! Een opname van *Puls* kan je vinden op de website van 'blokfluitist', www.blokfluitist.nl

Het presentatieconcert van *Driftwoord* met expositie gaat door op XX in XX te Utrecht. Om de cd te bestellen en voor meer informatie surf je naar XX